

Huvudman

Bollnäs kommun
bollnas@bollnas.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Granbergsskolan F-6 i Bollnäs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bollnäs kommun att senast **fredag den 29 mars 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Bollnäs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Bollnäs kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Rektorn ska se till att det utarbetas ett nytt åtgärdsprogram för eleven där det, utöver uppgifter om hur elevens behov av särskilt stöd ska tillgodoses, även framgår datum för när de särskilda stödåtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som ansvarar för uppföljning respektive utvärdering. Senast upprättat åtgärdsprogram för eleven ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 § skollagen).
2. Om elevens åtgärdsprogram utvärderas innan den **20 mars 2024** ska rektorn fatta nytt beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att avsluta

åtgärdsprogram för det fall eleven inte längre bedöms vara i behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera när elevens åtgärdsprogram har utvärderats, vad som framkom vid utvärderingen samt bifoga det beslut som fattades vid detta tillfälle. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 § skollagen).

3. Rektorn ska se till att elevens vårdnadshavare underrättas om det fullständiga innehållet i beslut om åtgärdsprogram och hur de kan överklaga beslut till Skolväsendets överklagandenämnd. Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse över på vilket sätt elevens vårdnadshavare delgetts beslut om åtgärdsprogram som fattats under perioden 19 december 2023 till 20 mars 2024 (3 kap. 9 §, 28 kap. 16 § och 29 kap. 10 § skollagen samt 31 och 33 §§ förvaltningslagen [2017:900]).

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden höstterminen 2023 inlett en tillsyn av Granbergsskolan F-6 i Bollnäs kommun beträffande skolsituationen för en elev. Av uppgifterna framgår bland annat att ingripande särskilda stödåtgärder aktualiserats för eleven och vårdnadshavare framför att de inte fått ta del av beslut kring det särskilda stödet.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Granbergsskolan F-6 följer gällande bestämmelser om särskilt stöd beträffande eleven.

Skolinspektionen har inhämtat ett skriftligt yttrande från Bollnäs kommun. Bollnäs kommun har även bifogat dokumentation, bland annat samtliga åtgärdsprogram som upprättats för eleven (till och med den 7 december 2023), utredningar om behov av särskilt stöd, utvärderingar av åtgärdsprogram och mötesanteckningar.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens yttrande framgår att skolan uppmärksammade elevens behov av stöd den 20 september 2020 då eleven gick i förskoleklass. Det genomfördes en särskild bedömning i samråd med specialpedagogisk kompetens och eleven har sedan dess erhållit extra anpassningar.

Under höstterminen 2021 initieras en utredning om behov av särskilt stöd. Utredningen, som är klar i april 2022, visar att eleven är i behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram upprättas den 5 maj 2022. Eleven har sedan dess erhållit särskilt stöd. Beslut om åtgärdsprogram har aktualiserats den 20 september 2022 samt den 2 mars, 28 mars och den 17 augusti 2023. En ny pedagogisk kartläggning färdigställs i september 2023. Åtgärdsprogram upprättas för eleven den 29 september respektive den 17 oktober 2023.

Huvudmannen uppger att elevens åtgärdsprogram utvärderats den 6 september 2022 samt den 21 februari, 27 mars, 29 maj, 9 juni och den 17 augusti 2023. Huvudmannen redogör för vad som framkommit vid respektive utvärderingstillfälle. Huvudmannen uppger även att det vid möten där flera aktörer deltagit aktualiserats utvärderingar av elevens åtgärdsprogram. Datum för dessa möten är den 17 februari, 15 maj, 31 augusti, 18 september och den 6 november 2023. Huvudmannen uppger att det vid det senaste mötet den 6 november 2023 beslutas att eleven ska gå hela skoldagar. Något nytt åtgärdsprogram har såvitt framgår inte upprättats för eleven vid tidpunkten för huvudmannens yttrande, den 6 december 2023, trots att det vid mötet sker förändringar i det särskilda stödet.

Myndigheten har efterfrågat beslut om anpassad studiegång som fattats för eleven. Huvudmannen uppger i sitt yttrande att rektor fattat beslut om anpassad studiegång för eleven under vårterminen 2023, från och med 30 januari till och med den 12 juni 2023 samt under höstterminen 2023. Huvudmannen uppger att det skett fortlöpande förändringar i den anpassade studiegången och redovisar följande perioder med anpassad studiegång (utöver noteringen i yttrande och åtgärdsprogram att ämnet musik anpassats bort för eleven):

- 230130 till 230430 (specificerat vilka dagar och tider eleven ska befinna sig i skolan)
- 230227 till 230320 (undervisning i hemmet två tillfällen per vecka á 1h)
- 230501 till 230612 (specificerat vilka dagar och tider eleven ska befinna sig i skolan)
- 230817-230921 (specificerat vilka dagar och tider eleven ska befinna sig i skolan)

- 230921-230929 (specificerat vilka dagar och tider eleven ska befinna sig i skolan)

I de åtgärdsprogram som myndigheten tagit del av redovisas hur den anpassade studiegången ser ut vid respektive åtgärdsprogram start men då enbart vilka dagar och tider eleven ska befinna sig i skolan. Det saknas uppgifter om vilka avvikelser som gjorts från timplanen.

Elevens vårdnadshavare uppger att hen inte alltid fått ta del av åtgärdsprogram som upprättats för eleven. Huvudmannen uppger att åtgärdsprogram från april 2023 är undertecknad av vårdnadshavare.

Samtliga beslut om åtgärdsprogram som getts in till myndigheten saknar överklagandehänvisning.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår bland annat att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram upprättas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av åtgärdsprogrammet ska det även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning att eleven ska ha möjligheter att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i

grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Av 28 kap. 16 § skollagen framgår att beslut i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § och anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

I 29 kap. 10 § skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän. Det gäller bland annat bestämmelserna om krav på partsinsyn, utredning, kommunikation, dokumentation och motivering av beslut.

Enligt 31 § förvaltningslagen ska det för varje skriftligt beslut finnas en handling som visar dagen för beslutet, vad beslutet innehåller, vem eller vilka som har fattat beslutet, vem eller vilka som har varit föredragande och vem eller vilka som har medverkat vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

Av 32 § förvaltningslagen framgår bland annat att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klagörande motivering, om det inte är uppenbart obehövt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

Enligt 33 § förvaltningslagen ska en myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon även underrättas om hur det går till. En underrättelse om hur man överklagar ska innehålla information om vilka krav som ställs på överklagandets form och innehåll och vad som gäller i fråga om ingivande och överklagandetid. Myndigheten bestämmer hur underrättelsen ska ske, men en underrättelse ska alltid vara skriftligt om en part begär det. Underrättelse får ske genom delgivning.

Av förarbetena till bestämmelsen framgår att en underrättelse om ett beslut kan vara skriftlig eller muntlig. Även om myndigheten har en valfrihet i fråga om formen torde det typiskt sett vara lämpligt att myndigheten även lämnar en skriftlig underrättelse. En muntlig underrättelse bör lämnas endast i undantagsfall, främst då handläggningen i sin helhet har skett muntligt och beslutet är enkelt att motivera och förstå. Myndighetens val av underrättelseform måste ske även med

beaktande av det allmänna kravet på service och de allmänna utgångspunkterna för handläggningen. Det innebär bl.a. att myndigheten måste beakta tillgänglighetsaspekter. Myndigheten måste också välja den underrättelseform som med beaktande av partens intressen i det enskilda fallet är enklast (prop. 2016/17:180 s. 324 f.).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen kan konstatera att såväl skollagens som förvaltningslagens krav på innehåll, utformning och underrättelse av beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram har förbisetts i elevärendet.

Skolinspektionen konstaterar att det inte alltid upprättas nya åtgärdsprogram efter utvärderingstillfällen vilket utgör en brist. En utvärdering av särskilt stöd och åtgärdsprogram ska alltid resultera i att skolan tar ett nytt formellt beslut, endera om ett nytt åtgärdsprogram eller om att avsluta åtgärdsprogrammet. Detta innebär att om skolan vid utvärderingen av ett åtgärdsprogram kommer fram till att särskilt stöd ska fortsätta måste det dokumenteras i ett nytt åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammet ska förses med ett nytt beslutsdatum och ett nytt datum för uppföljning och utvärdering.

Skolinspektionen konstaterar även att beslut om åtgärdsprogram som fattats för eleven saknar överklagandehänvisning. Beslut om särskilt stöd ska delges elevens vårdnadshavare och bör delges skriftligt för att elevens vårdnadshavare ska ha förutsättningar att förstå beslutet, vilka överväganden som gjorts och framförallt för att de ska kunna ta ställning till ett eventuellt överklagande av beslutet.

Skolinspektionen bedömer även att åtgärdsprogram som upprättats för eleven saknar uppgifter om när åtgärderna ska följas upp och utvärderas vilket utgör en brist.

Även om det framgår att eleven inte längre är föremål för anpassad studiegång finner Skolinspektionen skäl att framhålla att anpassad studiegång är en mycket ingripande åtgärd varför det är av vikt att rektorn säkerställer att sådana beslut inte är mer ingripande än nödvändigt. Om en utredning om behov av särskilt stöd visar att en elev endast orkar med undervisning i liten omfattning behöver skolan noga överväga i vilka ämnen eleven ska ges undervisning. Beslut som fattats om anpassad studiegång för eleven har inte alltid dokumenterats och förefaller ha fattats i samband med möten utan att elevens vårdnadshavare fått ta del av skriftliga beslut med överklagandehänvisning. I de fall uppgifter om anpassad studiegång återfinns i åtgärdsprogram som upprättats för eleven framgår överhuvudtaget inte vilka avvikelser som gjorts från timplanen. Då eleven inte längre är föremål för anpassad studiegång stannar myndigheten vid detta påpekande.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Bollnäs kommuns verksamhet vid Granbergsskolan F-6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Bollnäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av juristen Elina Axelsson.

Juristen Ylva Ohlsson har varit föredragande i ärendet.